

125 anys del tren ganxó

Demà es compleix el 125è aniversari del viatge inaugural de la línia fèrria entre Sant Feliu de Guíxols i Girona, una infraestructura promoguda amb capital guixolenc que va suposar una revolució per al municipi

L'exposició commemorativa que visitarà les vuit poblacions que unia el carrilet s'estrena aquesta tarda a l'antic hospital de Sant Feliu

EMILI AGULLÓ - SANT FELIU DE GUÍXOLS

Els veïns de Sant Feliu de Guíxols comencen a rememorar, a partir d'avui, el 125è aniversari de la posada en servei de la línia fèrria que va unir, el 1892, el municipi amb Girona. Tot un esdeveniment que –amb permís de la inauguració del port una dècada després, el 1904– es pot considerar un dels dies grans de la història ganxona contemporània. El primer servei comercial va sortir de l'estació de Sant Feliu el 30 de juny del 1892, a les cinc i un minut de la matinada, però la línia es va estrenar tres dies abans, el 27 de juny, quan un seguici encapçalat pel president de la companyia –i alcalde guixolenc–, Joan Casas, va arribar a Girona per recollir la reial ordre que autoritzava la circulació del tren. El modest ample de via, de 75 centímetres, el feia incompatible amb la línia de França –fins a un segle després, de fet, ha persistit el problema entre l'ample ibèric i l'internacional a Portbou–, però va fer viable una obra que, segons les entusiastes cròniques del periòdic guixolenc *El Noticiero*, feia entrar Sant Feliu al “segle de les llums”. El dia 29, la festa es va repetir amb motiu de la benedicció de la línia. I l'endemà van començar els serveis regulars, amb bitllets a sis pessetes entre els dos extrems de la línia. Una setmana després, a l'estació de Sant Feliu, ja havien expedit 2.088 bitllets per a passatgers que, per necessitat o per curiositat, havien volgut tastar la modernitat, i el municipi va organitzar una exposició d'arts i diversos actes festius per commemorar l'estrena, sufragats amb subscripcions populars.

Era “el tren” per als guixolencs ufanosos d'una inversió que va tirar endavant amb un capital privat inicial de més d'un milió i mig de pessetes de l'època, i que es va acabar doblant i cobrint igualment a través d'industrials i menestrals del municipi. I “el carrilet” o “el feliuet”, més familiar, als ulls dels gironins que ja disposaven d'una línia que els connectava amb Barcelona i França, i que hi veïen una infraestructura més fràgil, però que va servir per connectar les indústries sureres de la zona amb els mercats exteriors. La línia va suposar per a Sant Feliu un mitjà de locomoció competitiu mentre la xarxa viària no es desenvolupava, i amb tartanes i diligències com a competidors inicials.

Durant la construcció i als inicis, els sabotatges de la línia eren freqüents, potser perpetrats per veïns molestos pel trasbals, per empresaris del transport tradicional amenaçats pel nou mitjà de locomoció o per simples brètols que volien provar si les pedres en els canvis d'agulles eren capaces de fer descarrilar el comboi. Posteriorment, posar sabó o oli damunt dels carrils a la pujada dels Alous era una malifeta recurrent, que posava a prova la paciència dels maquinistes per remuntar el tram costerut. Calia escampar sorra damunt la via per mirar que els trens recuperessin la tracció fins a l'estació de Llagostera.

El mateix progrés va acabar fent que la línia perdés competitivitat respecte al transport per carretera, per bé que avui més d'un voldria recuperar un servei ferroviari que enllacés la comarca amb la resta de la xarxa. La Guerra Civil, amb la col·lectivització inicial i la posterior estatilització i pas a FEVE, va suposar sotracos importants. I la línia va tancar, enmig d'una llarga decadència, el 1969. El govern franquista en va descartar la modernització.

Primera estació de la mostra

L'exposició itinerant El tren de la modernitat s'estrena aquesta tarda (19 h) a l'antic hospital, on es podrà visitar fins al 24 de setembre. És la primera parada d'un recorregut que visitarà successivament els altres municipis que enllaçava la línia –Castell-Platja d'Aro, Santa Cristina, Llagostera, Cassà, Quart, Llablilles i Girona– fins a l'any vinent. La mostra s'estructura en mòduls ubicats en vagons, amb una escenografia acurada i dissenyada per a tots els públics. Hi haurà informació de cadascuna de les poblacions i un viatge que toca diverses temàtiques: els inicis, el traçat, les estacions, els ferroviaris, els passatgers, les mercaderies, el material mòbil i el present com a via verda. Hi ha una part dedicada al joc, i una altra de visionat de filmacions, algunes de les quals, inèdites fins ara.

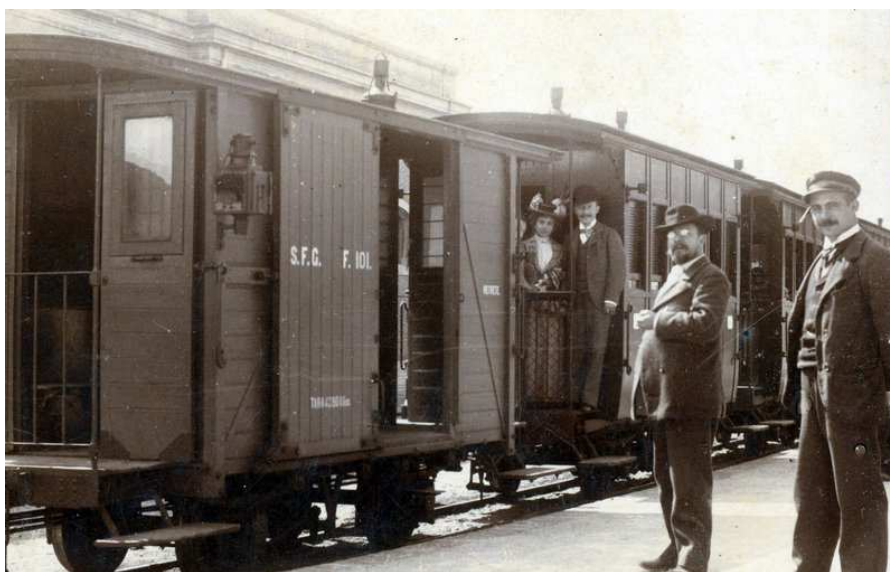

Foto: ARXIU MUNICIPAL DE SANT FELIU DE GUÍXOLS (COL·LECCIÓ MUNICIPAL D'IMATGES). Cotxes d'una composició del tren de Sant Feliu a Girona, aturats a l'andana d'una de les estacions del traçat Foto: ARXIU MUNICIPAL DE SANT FELIU DE GUÍXOLS (FONS JOAN SOLER).

Publicat a: El Punt, dilluns 26 de juny de 2017

Font del document: http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/1176764-125-anys-del-tren-ganxo.html?utm_source=email&utm_medium=quiosc&utm_campaign=titulars#&gid=1&pid=3